

Kennisverdieping

Masteropleiding

voor arboconsultants

bestaat 20 jaar

In het studiejaar 1986/1987 startte de voorloper van de Netherlands School of Public & Occupational Health (NSPOH) met een masteropleiding voor arboconsultants.

De opleiding ontstond na invoering van de Arbowet en had tot doel ervaren arboprofessionals specifieke kennis bij te brengen die ze niet tijdens hun primaire opleiding hadden verworven. Tegenwoordig ligt het accent van de opleiding vooral op organisatiegerichte adviestrajecten.

Ruud van Roosmalen

Niet zomaar een postacademische opleiding voor arbo-professionals, maar een multidisciplinaire opleiding. Dat is misschien het meest kenmerkende aan de masteropleiding voor arboconsultants van de NSPOH. Opleidingscoördinator Astrid de Graaf vertelt dat die rode draad eigenlijk altijd wel is blijven bestaan. Toch is er sinds het ontstaan van de opleiding in de jaren tachtig wel het een en ander veranderd. De Graaf: 'Inhoudelijk is de opleiding op een aantal aspecten aangepast, er wordt nu meer ingespeeld op actuele ontwikkelingen. Lag vroeger het accent van de opleiding vooral op het bijbrengen van inhoudelijke kennis, tegenwoordig ligt het accent vooral op organisatiegerichte adviestrajecten.' Het gaat er dan bijvoorbeeld om hoe verandertrajecten opgezet kunnen worden, hoe een arboprofessionaal het beleid van een organisatie kan ontwikkelen en hoe dit in de organisatie verinnerlijkt kan worden. Vooral dit bredere advieswerk heeft in de loop der jaren steeds meer aandacht gekregen binnen de opleiding. En daar is veel behoefte aan. Het is heel wat anders dan de primaire beroepsopleiding van de meeste arboprofessionals waarin ze bijvoorbeeld geleerd hebben te adviseren over gevaarlijke stoffen of de inrichting van een werkplek. De Graaf: 'Wij slaan een brug tussen verschillende beroepsgroepen en disciplines en geven arboprofessionals een brede vakoverstijgende aanvulling.

Hierdoor zijn zij in staat multidisciplinaire vraagstukken beter het hoofd te bieden.'

Scriptie

De masteropleiding voor arboconsultants is bedoeld voor professionals die op HBO of academisch niveau werkzaam zijn op het gebied van Arbeid & Gezondheid. Het gaat dan bijvoorbeeld om veiligheidskundigen, arbeidshygiënist, A&O-deskundigen, beleids- en preventied medewerkers, P&O/HRM-functionarissen, ergonomen, arbocoördinatoren, reïntegratiemedewerkers, bedrijfsfysiotherapeuten, bedrijfsmaatschappelijk werkers of bedrijfsartsen. Praktijkgericht leren en eigen ervaringen staan in de opleiding centraal. De NSPOH maakt gebruik van de meest recente wetenschappelijke inzichten, expertise op het gebied van arbeidsomstandigheden, veranderkunde en nieuwe onderwijskundige methoden. Hierdoor ontstaat een logische verbinding tussen praktijk, beleid en wetenschap. Deelnemers aan de masteropleiding tot arboconsultant dienen te beschikken over relevante ervaring en moeten werkzaam zijn op het gebied van Arbeid en Gezondheid. De volledige studie duurt zo'n 2,5 tot 3 jaar en beslaat ongeveer 23 dagen per jaar. De cursisten wordt kennis bijgebracht over disciplines als advisering, juridische aspecten, beleidsadvies en veranderkunde. Als multidisciplinaire groep adviseren ze aan het einde van de opleiding een bedrijf over een case en maken ze een scriptie ter afsluiting van de opleiding. Vervolgens krijgen de deelnemers die het gehele traject hebben gevolgd een masterbul van de Universiteit van Amsterdam. Zo'n 120 professionals op het gebied van arbeid en gezondheid hebben deze mastertitel inmiddels behaald. De Graaf: 'Maar het is ook mogelijk een of een aantal specifieke modules van de opleiding te volgen. De deelnemer behaalt dan geen mastertitel, maar wordt wel op

Belangrijkste veranderingen in de opleiding sinds de jaren tachtig:

1. Accentverschuiving van inhoudelijke kennis naar organisatiegerichte kennis.
2. Tegenwoordig staan adviesvaardigheden, beleidsadvies en veranderkunde centraal.
3. Verschuiving binnen het deelnemersveld van externe deskundigen naar interne medewerkers.

Over de NSPOH

De NSPOH is een postacademisch centrum voor opleiden, leren en competentie-ontwikkeling op het snijvlak van maatschappij, arbeid en gezondheid. De onderwijsprogramma's slaan een brug tussen theorie, praktijk en beleid. De NSPOH werkt samen met diverse universiteiten en instellingen en is op 1 januari 2003 voortgekomen uit een fusie tussen NSPH en NSOH. In 2006 voerde de NSPOH 159 onderwijsmodulen uit in het kader van bij- en nascholing en keuzeonderwijs. Er waren in totaal ruim 3700 deelnemers aan opleidingen van de NSPOH. Daarnaast namen enkele honderden deelnemers deel aan het in-company onderwijs, dat als maatwerk voor organisaties werd uitgevoerd. Hiermee is de NSPOH de grootste aanbieder van bij- en nascholing in Nederland op het gebied van public en occupational health

die onderdelen bijgespijkerd waar hij of zij direct behoefte aan heeft. Veel van onze cursisten maken van deze mogelijkheid gebruik en volgen een of meerdere modules.'

Vraagstukken

De masteropleiding tot arboconsultant is oorspronkelijk in samenwerking met het AMC en de Universiteit van Amsterdam opgezet. De invoering van de Arbowet in de jaren tachtig vormde daarvoor de aanleiding. Door deze nieuwe wet veranderden de eisen die aan arboprofessionals werden gesteld. Zo moesten velen van hen het integrale arbobeleid binnen hun organisatie vorm gaan geven. Daarvoor waren ze echter onvoldoende opgeleid. De masteropleiding tot arboconsultant voorzag in die leemte. De Graaf: 'De arboprofessional moest vanuit verschillende disciplines naar bepaalde, aan arbozorg gerelateerde, vraagstukken leren kijken. Daarnaast had hij niet meer te maken met alleen zijn direct leidinggevende, maar moest hij ook het management en de directie organisatiebreed adviseren. Dat vereist bepaalde kwaliteiten die niet in de primaire opleidingen worden onderwezen. Bij ons kunnen ze deze kennis en vaardigheden verwerven.' In praktijk betekende dit volgens de Graaf dat de studenten veel breder inzetbaar werden, omdat ze na het volgen van de masteropleiding hele praktische kennis hadden verworven. En dat is nu nog steeds zo: 'Tegenwoordig komt bijvoorbeeld aan de orde hoe een bepaald vraagstuk geanalyseerd moet worden, hoe daarvoor een plan van aanpak opgesteld kan worden, dat draagvlak heeft en goed geborgd kan worden in de organisatie. En ook op welke wijze er bepaalde beleidsveranderingen geïnitieerd en geïmplementeerd kunnen worden. Maar cursisten leren ook hoe je kritiek op een bepaalde situatie naar voren moet brengen en om kunt gaan met weerstand. Het zijn allemaal handvatten

waarmee de professional heel concreet het arbobeleid van zijn organisatie naar een hoger plan kan tillen.'

Flexibele opzet

De docenten die aan de opleiding meewerken zijn specialisten op hun vakgebied en/of professionele trainers en komen uit het bedrijfsleven, universiteiten, onderzoeksinstituten, arbodiensten, adviesbureaus en werkgeversorganisaties. De NSPOH beschikt sinds kort over een programmacommissie die adviezen en suggesties aandraagt ter verbetering en vernieuwing van de opleiding. Daardoor kan snel worden ingespeeld op veranderingen in bijvoorbeeld de arbowetgeving of op andere actuele situaties. 'Zo is er bijvoorbeeld speciale aandacht in de opleiding voor agressie op de werkplek en seksuele intimidatie. Dat zijn allebei onderwerpen die meer nadruk hebben gekregen in de nieuwe Arbowet van 2007. Door de flexibele opzet van de opleiding kunnen we hier snel op inspringen en onze studenten leren hoe ze hier in hun dagelijkse praktijk mee om moeten gaan en op welke wijze ze hun organisatie over deze problematiek kunnen adviseren.'

Waren het vroeger vooral externe deskundigen, zoals medewerkers van arbodiensten, die de studie of bepaalde modules van de masteropleiding tot arboconsultant volgden, de laatste jaren constateert De Graaf dat steeds vaker interne medewerkers van grote instituten en bedrijven zich aanmelden. Vermoedelijk heeft dat te maken met de afschaffing voor bedrijven van de verplichte winkelnering bij arbodiensten. 'Met name een aantal grote organisaties voert de arbodienstverlening tegenwoordig in eigen beheer uit. Ze hebben zelf arboprofessionals in dienst en sturen hen naar onze opleiding. En dat merken wij aan de herkomst van onze studenten.'